

PÄÄKIRJOITUS

Kansa luottaa tieteeseen – vaan ei kaikki kansa

TUUKKA TAMMI

Marraskuussa julkistetun Tiedebarometrin mukaan suomalaisten luottamus tieteeseen on luja. Tieteeseen ja tutkimukseen suhtautui luottavaisesti isompi osa kansasta kuin koskaan aiemmin. Tiedebarometrin uutisoinnissa huokui helpotus, sillä tiedevastaisuuden on pelätty lisääntyneen poliittisen populismin myötä.

Uutisoinnissa jäi kuitenkin huomiotta se tulos, että luottamus tieteeseen ja tutkimukseen on edelleen vähäistä joka kymmenennellä suomalaisella. Kun joukkoon lisätään vastauksessaan epäriimeet – joille oli ”vaikea sanoa” luottaako tieteeseen vai ei – osuus onkin jo 32 prosenttia. Joka kolmas suomalainen *ei* sano luottavansa tieteeseen.

Tässä YP:ssä julkaistaan Markku Vanttajan ja kumppaneiden tutkimus kouluun sitoutumattomista nuorista. Heti artikkelin alussa tutkijat tuovat esiin, että tuoreimman kouluterveyskyselyn mukaan suurin osa (60 %) suomalaisista kahdeksannen ja yhdeksannen luokan oppilaista pitää koulunkäynnistä, mutta noin kolmannes (35 %) oppilaista kertoo pitävänsä koulusta vain melko vähän ja viisi prosenttia ei pitänyt koulunkäynnistä lainkaan.

Tiedebarometrin ja kouluterveyskyselyn lukujen esittäminen rinnakkain on toki aasinsilta, mutta se saattaa myös sisältää vihjeen ylisukupolvisesta ja sosiaalisesti periytyvästä koulutus- ja tiedesuhteesta. Koulutuksen arvostus tai ei-arvostus kumpuaa usein omasta perheestä ja kasvuympäristöstä. Toisaalta kyse ei ole välttämättä arvostuksesta, vaan resursseista.

Vanttaja ja kumppanit analysoivat, minkälaisia toisistaan poikkeavia kouluun sitoutumisryhmiä (profiileja) oppilaista on löydettävissä ja miten nämä ryhmät eroavat toisistaan kotitaustan sekä kotoa ja koulusta opintoihin ja urasuunnitteluun saadun tuen suhteen. Tulokset vahvistavat, että koulukielteisyys ja heikko sitoutuminen koulunkäyntiin ovat usein yhteydessä koti- ja kasvuympäristöön. Koulukielteisten ryhmän sisällä on kuitenkin alaryhmiä, jotka eroavat toisistaan kouluun sitoutumisen eri ulottuvuuksien suhteen.

”Näiden ryhmien tunnistaminen ja tarkempi analysointi voisi auttaa kouluun sitoutumattomien oppilaiden yksilölliset erot huomioivien tukitoimien ja interventioiden kehittämisessä. Koska koulutusmahdollisuuksien eriarvoistuminen alkaa jo varhain ennen kouluikää, ei tasa-arvon toteutumista voi edistää ainoastaan koulutuspoliittisin keinoin, vaan myös perhe- ja sosiaalipoliittisilla toimenpiteillä on keskeinen merkitys. Yhteiskunnan tarjoamia tukipalveluja tarvitaan erityisesti silloin, kun vanhemmilla ei ole taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia resursseja tukea lastaan riittävästi”, tutkijat kirjoittavat.